

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

5 maart 2009

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN
PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het afvalbeleid in Vlaanderen	1
Met redenen omklede motie	4
Vraag om uitleg van de heer Johan Sauwens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de bedreiging van het natuurreservaat Munsterbos door industriële ontwikkeling van het Economisch Netwerk Albertkanaal	4
Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwkerke tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid en tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de uitbreiding van het natuurgebied het Zwin	7
Vraag om uitleg van de heer Rudi Daems tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over een wettelijk kader voor gsm-masten en andere zendinstallaties voor niet-ioniserende straling	10

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het afvalbeleid in Vlaanderen

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het afvalbeleid verloopt op dit moment nogal tumultueus. Er zijn drie dossiers over afvalverbranding waarover heel wat commotie bestaat. Ik denk daarbij in de eerste plaats aan de Intercommunale voor Slib- en Vuilverwijdering van Antwerpse Gemeenten (ISVAG) de afvalverbrandingsinstallatie waarover ik al meermaals heb geïnterpelleerd. Deze afvalverbrandingsoven werd in 1999 en 2000 voor acht maanden gesloten omwille van een zware normoverschrijding voor dioxines. Na grondige aanpassingen kon de oven heropenen.

Toenmalig minister Dua had het mandaat gekregen van de Vlaamse Regering om een vervroegde sluiting te onderzoeken. Toen bleek dat een vervroegde sluiting om verschillende redenen niet haalbaar was, werd besloten dat ISVAG zou verhuizen na het aflopen van de milieuvergunning in 2011.

Het ISVAG-bestuur heeft het sluitingsscenario steeds voor zich uitgeschoven en nagelaten om tijdig op zoek te gaan naar een nieuwe locatie. Daardoor zal de oven alsnog via een procedure op basis van een milieueffectrapport (MER) langer dan voorzien open blijven. Bovendien is niet duidelijk of de oven zijn activiteiten in Wilrijk effectief zal stopzetten en zal verhuizen naar een andere locatie. Binnen het ISVAG-bestuur en de ISVAG-directie bestaat daarover geen eensgezindheid meer.

Het tweede dossier betreft de afvalverbrandingsoven in Houthalen. Ook over deze oven is al jarenlang een discussie aan de gang. De milieuvergunning van deze oven vervalt eveneens in 2011. Bionerga wil de bestaande roosteroven tegen 2012 vervangen door een watergekoelde roosteroven van de nieuwste generatie. Blijkbaar ziet het gemeentebestuur van Houthalen dit niet zitten. Zij staan veeleer achter het plan van Group Machiels om een afvalverwerkingsinstallatie te bouwen op het Remo-stort. Ook in dit dossier slaagt men er niet tijdig in om een oplossing te vinden voor de verwerking van het Limburgse restafval.

Het derde dossier betreft de afvalverbrandingsoven van Kampenhout. Ook deze oven zorgt voor heel wat

ongenoegen. De firma Recover Energy heeft een milieuvergunningsaanvraag ingediend bij de bestendige deputatie van Vlaams-Brabant om een afvalverbrandingsoven te bouwen op Kampenhout-Sas. Het zou gaan om de bouw van een roosteroven maar blijkbaar ziet het provinciebestuur ook deze afvalverbrandingsoven niet graag komen. De firma zal vermoedelijk dan ook geen milieuvergunning krijgen. Hier zou het wel gaan om een verouderde techniek.

Wat deze drie dossiers gemeen hebben, is dat geen van deze afvalverbrandingsovens een draagvlak heeft. Zij worden immers ingeplant of zijn reeds gelegen in dichtbevolkte buurten. Bovendien hebben de techniek en de werking van de afvalverbrandingsovens niet zo'n beste reputatie. Afval verbranden is een industriële activiteit die meer thuishoort in afgelegen gebieden dan in dichtbevolkte woonwijken.

Mevrouw de minister, deze drie dossiers vormen een belangrijk element in het afvalbeleid van Vlaanderen. De vraag die ik vandaag opnieuw wil stellen, is welk afval in Vlaanderen verwerkt moet worden en hoeveel verwerkingscapaciteit daarvoor nodig is.

In het huishoudelijk afvalstoffenplan 2003-2007, dat verlengd werd tot 2010, werden prognoses gemaakt. Zulke prognoses kunnen echter snel veranderen wanneer zich een wijziging voordoet. Dat staat ook in het huishoudelijk afvalstoffenplan, bijvoorbeeld wanneer er een nieuwe selectieve afvalstroom komt of bij een beperking van het bedrijfsafval.

Vandaag worden we met een belangrijke verandering geconfronteerd, met name de economische crisis. De gevolgen van die economische terugval zijn ook in het afvallandschap snel merkbaar. Dat is een uitspraak van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). De vraag die ik me hierbij stel, is waarom er dan volgens u en volgens OVAM toch nog een verbrandingsoven bij moet komen. De inplanting van een nieuwe verbrandingsoven is immers een zeer belangrijke beslissing die met de nodige omzichtigheid moet worden genomen.

Aangezien we nu al weten dat er door de economische crisis een vermindering is van de restafvalcapaciteit, en aangezien er hopelijk nog steeds inspanningen worden gedaan om de hoeveelheid van 150 kilogram per inwoner na te streven, en het aantal selectieve afvalstromen verder moet worden opgedreven om de hoeveelheid te verbranden afval te doen inkrimpen, moet het toch mogelijk zijn om de huidige afvalberg te verbranden met een kleiner aantal afvalverbrandingsovens. Bovendien

zijn er momenteel al verregaande plannen om een nieuwe ovenlijn bij Indaver op te starten. Dat is een project in havegebied dat heel wat capaciteit kan verwerken en waar zo'n afvalverbrandingsoven thuishoort.

Mevrouw de minister, ik meen dat Vlaanderen over voldoende afvalverwerkingscapaciteit moet kunnen beschikken om het restafval van Vlaanderen te verbranden. Maar niet om buitenlands afval te verbranden, laat dat duidelijk zijn. Als de ovens die momenteel allemaal gepland zijn, ook effectief gebouwd zullen worden, zullen de directies of raden van bestuur ook willen dat die ovens rendabel zijn en zal men afval uit het buitenland aantrekken. Dat kan toch niet de bedoeling zijn.

We hebben in het verleden gezien dat het sluiten van ovens – zelfs om gezondheidsredenen – altijd een zeer moeilijke discussie was. Dat heeft natuurlijk ook te maken met het feit dat vele gemeentebesturen deel uitmaken van de raad van bestuur en omwille van politieke en financiële redenen de ovens liever niet sluiten of verhuizen. Dat vormt dus een zeer gevaarlijk precedent, waar toch eens zeer goed over nagedacht moet worden.

Mevrouw de minister, voor de inplanting van nieuwe afvalverbrandingsovens wordt in Nederland telkens een behoeftestudie uitgevoerd. Ik ben van mening dat het tijd is dat dat in Vlaanderen ook gebeurt, want het is duidelijk dat het huishoudelijk afvalstoffenplan vandaag niet meer realistisch of up-to-date is.

Mevrouw de minister, waarop baseert u uw uitspraak om bijkomende verbrandingscapaciteit te creëren tegen 2015? Blijven de doelstellingen van het huishoudelijk afvalstoffenplan overeind, zijnde 150 kilogram per inwoner? Ik dacht dat elke gemeente daarnaar moest streven.

Welke selectieve afvalstromen kunnen mogelijk nog uit de restfractie voor verbranding gehaald worden? Er is bijvoorbeeld het pilootproject rond luieraafval. Hoe werd dat pilootproject afgerond? Het was natuurlijk een grote tegenslag dat in Nederland Knowaste failliet is gegaan, want het leek een veelbelovend project. Hoe gaat men hier momenteel mee om, want 8 percent van onze restafvalberg bestaat uit luieraafval? Dat is toch een heel belangrijke afvalstroom.

Waarom worden er geen bijkomende maatregelen genomen om de hoeveelheid bedrijfsafval te beperken? Ik zou ook graag wat meer informatie hebben over de eventuele maatregelen die de voorbije jaren zijn genomen en of er nog nieuwe in de pijplijn zitten.

Mevrouw de minister, ik was zeer gechoqueerd toen ik de titel van het persbericht las, alsof het een futiliteit is: "er kan nog wel een verbrandingsoven bij". Ik vraag me af of dit niet in strijd is met het steeds gevoerde afvalbeleid en met de toepassing van de Ladder van Lansink.

Minister Hilde Crevits: Welk persbericht is dat?

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Het is geen persbericht, het is een uitspraak van OVAM, die u onderschrijft in De Standaard.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Van den Eynde, een aantal zaken zijn natuurlijk beslist beleid. De planning inzake bijkomende verwerkingscapaciteit is opgenomen in het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen. Dat is vastgesteld, niet door mij alleen, maar door de hele Vlaamse Regering, op 14 december 2007.

In dat plan staat de capaciteitsplanning van eindverwerkingsinstallaties op lange termijn, dus tot 2020. Men houdt rekening met een gemiddelde economische groei, met een bevolkingsgroei en ook met een pakket aan maatregelen dat de overheid inzet om preventie, selectieve inzameling en recyclage te bevorderen. Er is bijkomende capaciteit gepland, maar voor mij hoeft die bijkomende capaciteit absoluut niet door verbranding te worden ingevuld. Wat mij betreft, komen alle technieken die aan de beste beschikbare technologie (BBT) voldoen, hiervoor in aanmerking en het plan is daar zeer duidelijk over.

De doelstelling van 150 kilogram per inwoner, die in het plan is opgenomen, blijft gehandhaafd. Ze staat in het plan en de Vlaamse Regering heeft dat trouwens ook beslist. De capaciteitsplanning omvat ook bedrijfsafvalstoffen, dus de afvalstoffen van bedrijven die vergelijkbaar zijn met huishoudelijk afval, want die kunnen in dezelfde installaties verwerkt worden. Het is voor deze fractie dat ik momenteel nog stortafwijkingen verleen, terwijl zij zonder probleem verbrand kan worden met terugwinning van energie of behandeld in een mechanisch-biologische behandelingsinstallatie. Eigenlijk hebben we daar nog heel wat winst te boeken.

De selectieve inzameling zit bijna aan haar maximum. De doelstelling in het plan is om 75 percent van het huishoudelijke afval selectief in te zamelen en om 70 percent te kunnen recyclen of composteren. De recyclageresidu's moeten ook verbrand worden. In 2007 werd al 72 percent selectief ingezameld.

Voor bedrijfsafvalstoffen kunnen we nog een stap vooruit zetten. Ook daar moeten we maximaal selectief inzamelen. Uiteraard moeten we daarbij rekening houden met de economische en praktische haalbaarheid bij de bedrijven.

Mevrouw Van den Eynde, uw vraag over het luieraafval is goed getimed, want het evaluatieonderzoek is gisteren voor het laatst besproken in de werkgroep. Het eindrapport wordt op dit ogenblik afgerond. Ik zal een paar

resultaten van het onderzoek meegeven, want ze zijn min of meer definitief. De selectieve inzameling van luieraafval is in principe duurder dan de inzameling samen met het restafval. De wekelijkse huis-aan-huisinzameling is zelfs 25 percent duurder dan de inzameling samen met het restafval. Als er een selectieve inzameling wordt georganiseerd, dan is het absoluut aan te bevelen – en dit is volledig in lijn met mijn visie hierop – om een inzameling in het containerpark te organiseren.

Er is slechts één verwerkingstechniek waarbij de milieu-impact van de selectieve inzameling en verwerking van luiers beter is dan de inzameling en verwerking samen met het restafval, en dat is de aangepaste Knowaste-technologie, een verbeterde techniek. De beoordeling gebeurde met aannames en op basis van de beschikbare kennis en vergelijkbare processen. Het probleem is dat deze techniek in Vlaanderen nog niet in de praktijk wordt toegepast, maar minstens twee bedrijven zijn geïnteresseerd om ze op korte termijn uit de grond te stampen.

Als er een selectieve inzameling wordt georganiseerd op een containerpark en als de verwerking daarna gebeurt volgens de aangepaste Knowaste-technologie, dan wordt de beperkte meerkost hoogstwaarschijnlijk gecompenseerd wordt door de lichte milieuwinst. De randvoorwaarde is dus dat de gegevens van de installatie, wanneer ze operationeel is, overeenkomen met de gegevens die in het model werden gebruikt. Het is belangrijk dat de oefening werd gemaakt en dat we nu weten hoe alles in elkaar zit. Vandaag kunnen we dus besluiten dat het selectief inzamelen van luiers, als ze op een goede manier worden verwerkt, niet noodzakelijk negatief is – de geruchten van een paar maanden geleden waren nogal onheilspellend. Ik heb dan ook beslist om de gemeenten de keuze te laten of ze al dan niet een selectieve inzameling van luiers organiseren. Ik hoop dat we op een relatief korte termijn zien dat een of twee bedrijven deze technologie uit de grond stampen, want dan zullen we merken of ze succesvol is en als dat het geval is, zullen de gemeenten wel volgen. Het lijkt me een heel slecht idee om nu de gemeenten te ontmoedigen, maar het is ook fout om nu een verplichte inzameling op te leggen. Dit is een kantelmoment.

Wat de bedrijfsafvalstoffen betreft, worden er wel inspanningen geleverd om de hoeveelheid te beperken. Er wordt continu een mix van instrumenten ingezet en er is speciale aandacht voor het gemengd ongedifferentieerd bedrijfsafval. De milieuheffingen vormen samen met de stort- en verbrandingsverboden een continue sensibilisatie, naast de informatievoorziening, waarop we ons in de toekomst heel hard zullen moeten focussen. We moeten ervoor zorgen dat er almaar meer bedrijfsafval aan de bron gescheiden wordt doordat het daar al wordt gesorteerd met het oog op recycling of het gebruik als secundaire grondstof.

Mevrouw Van den Eynde, vandaag zou het niet goed zijn om het plan dat in 2007 werd goedgekeurd door de

Vlaamse Regering en de bijkomende capaciteit die overeenkomstig het uitvoeringsplan gerealiseerd moet worden, in vraag te stellen. Wel heb ik gezegd dat het voor mij niet noodzakelijk om verbranding hoeft te gaan. Er zijn ook andere technieken mogelijk, maar op dit ogenblik – en we bevinden ons toch wel in speciale omstandigheden, het uitvoeringsplan bestaat – stel ik de capaciteit zelf niet in vraag. U hebt terecht opgemerkt dat er door de economische crisis vandaag een beetje minder afvalproductie is, maar het is gevaarlijk om op korte termijn te denken en te besluiten dat we alles tegen 2020 zomaar in de vuilnisbak mogen gooien.

Gelet op de beschikbare vrije verbrandingscapaciteit kan ik u melden dat ik de verleende stortafwijkingen eind januari tijdelijk heb laten intrekken tot eind februari. We proberen immers om de bestaande capaciteit nuttig te gebruiken en om niet te storten als dat niet nodig is. Half februari merkten we dat de verbrandingscapaciteit opnieuw volledig ingevuld was en daarom hebben we de intrekking opnieuw geannuleerd. Het is de bedoeling om kort op de bal te spelen en goed op te volgen wanneer de restcapaciteit volledig ingevuld is en wanneer niet. Ik wil maar afwijkingen op het stortverbod geven vanaf het moment dat ze noodzakelijk zijn.

Uiteraard kan ik vandaag niet zeggen dat een verbrandingsinstallatie niet in aanmerking komt. Een performante verbrandingsinstallatie met een hoog energierendement en een mechanisch-biologische behandelingsinstallatie gevolgd door een energetische valorisatie van de restfractie, voldoen aan BBT en komen dus in aanmerking.

Dit is dus de stand van zaken. We proberen de beschikbare ruimte zo goed mogelijk in te vullen, maar we kunnen nu niet beslissen om de deuren dicht te doen, om het plan nu al automatisch te herbekijken.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het heeft me enigszins gerustgesteld, want in het persartikel stond: “Toch zijn Crevits en de OVAM voorstander van de uitbreiding van de verbrandingscapaciteit van 308.000 tot 434.000 ton tegen 2015.” De titel was: “Er kan nog wel een verbrandingsoven bij.” U begrijpt dat dit nogal onheilspellend klonk. Wat u nu vertelt over de verbrandingscapaciteit, klinkt al heel wat objectiever en genuanceerder. Het artikel vormde de aanleiding voor mijn vraag.

Ik moet ook opmerken dat het heel positief is dat er toch nog inspanningen worden gedaan inzake het luieraafvalproject. Blijkbaar werden de inspanningen en de proefprojecten, ondanks het faillissement van het bedrijf in Nederland, toch doorgezet. Hopelijk zullen ze leiden tot een positief verhaal. Ik ben er absoluut voorstander van, dat begrijpt u.

We blijven natuurlijk nog met drie hete hangijzers zitten. Ik heb u er in het begin van mijn antwoord naar verwezen. ISVAG is heel onduidelijk in de communicatie. Enerzijds zegt de directeur: “Laat ons maar zitten waar we zitten, we willen eventueel hier uitbreiden, want we hebben hier nog plaats.” Anderzijds is er de voorzitter van ISVAG, die in de wijk gaat vertellen dat de oven uiteindelijk wel zal verhuizen, maar dat dit ten vroegste in 2013 gebeurt.

Er bestaat dus nog heel wat onduidelijkheid. Ik wil uw aandacht erop vestigen dat de mensen in de ISVAG-wijk al zo lang in onrust leven, dat sinds 2000 al wordt beloofd dat de oven zal sluiten. We hebben altijd geduld, zolang de milieuvergunning niet was afgelopen, dat de oven niet zou sluiten, om financiële redenen, want natuurlijk zien de partners die er deel van uitmaken, dat niet graag gebeuren.

Naast het ISVAG-dossier zijn er nog twee andere dossiers – u begrijpt dat ik die wat minder goed ken – en ook daarover is er heel wat commotie. Zelfs de bestendige deputatie van Vlaams-Brabant wil geen goedkeuring geven aan de vergunning in Kampenhout, het zou daar om een verouderde techniek gaan. Ik begrijp dat u in eerste instantie geen betrokken partij bent, maar ik zou u toch willen vragen om deze dossiers heel nauwgezet op te volgen. Een verbrandingsoven inplanten, is heel ingrijpend voor alle omwonenden.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door mevrouw Van den Eynde werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Sauwens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de bedreiging van het natuurreservaat Munsterbos door industriële ontwikkeling van het Economisch Netwerk Albertkanaal

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, dit is een zogezegd lokale vraag, want mijn interpellatie werd omgezet in een vraag om uitleg. Dat hindert niet onmiddellijk, want het dossier is nog in volle ontwikkeling.

We maken ons zorgen, niet alleen de Limburgse milieubeweging, maar ook heel wat mensen uit de streek. We

vragen ons af hoe het komt dat de Vlaamse Regering een gedeelte van een uitbreidingsgebied voor het industrie-terrein Genk-Zuid inderdaad wil ontwikkelen in het kader van het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA). De reden voor de bezorgdheid is dat sinds enkele jaren in de brede omgeving de natuurwaarden van het Munsterbos absoluut erkend zijn. Het gebied ligt op één kilometer van de poort van het landschapspark Midden-Kempen, aan de voet van de steile rand van het Kempisch plateau, gelegen tussen twee, drie erkende natuurreservaten met vrij hoge natuurwaarden.

De wijze waarop uw administratie daarmee omgaat, maakt ons ongerust. Dat men Openbare Werken en Milieu in één hand brengt, biedt mogelijkheden, maar schept ook gevaren indien het beleid eendimensionaal en in één richting zou worden ontwikkeld. Ik weet dat dat zeker niet uw bedoeling is, vandaar mijn vraag.

Het nieuwe industrieterrein Genk-Zuid-Oost, zoals het nu ontwikkeld is op het grondgebied van Zutendaal, staat haaks op wat in het Structuurplan Vlaanderen en meer specifiek in het Structuurplan Limburg werd ontwikkeld. Daarin zegt men dat men de bedrijvigheid in economische knooppunten moet bundelen en dat de provincie voor de inplanting van nieuwe of de herlokalisatie van bestaande economische activiteiten kiest voor het behoud van de bestaande bundeling. Het industrieterrein staat er haaks op, want het organiseert werkelijk de lintbebouwing langs het Albertkanaal. Misschien doet u dit op vraag van de provinciegouverneur, want hij droomt van één grote Alberthaven langs het kanaal, groter dan de haven van Antwerpen. Dit zou volgens ons een volledig fout signaal zijn, het is een absoluut groot groengebied.

Het gebied zou zich uitstrekken over een lengte van bijna anderhalve kilometer en een diepte hebben van 200 meter langs het kanaal, maar het zou werkelijk grenzen aan een gebied met bijzonder hoge natuurwaarden. We weten dat daar verschillende bedreigde vogelsoorten broeden, dat er zowel voor de insecten als voor de vlinders als voor de brede fauna heel hoge natuurwaarden aanwezig zijn en dat de beekprik daar nog aanwezig is. Er zouden enorme flankerende maatregelen genomen moeten worden om dit gebied aan te snijden. Men zit met het probleem van de ontsluiting van het gebied, het is trouwens een heel nat gebied.

In de teksten van het Agentschap Natuur en Bos lees ik dat men een enorme buffering zou moeten organiseren om de natuurwaarden min of meer in stand te kunnen houden. Men zou een buffering ook planologisch verankeren en men zou maatregelen moeten nemen tegen de verontreiniging van het grondwater, juist omdat dit een uitzonderlijk zuiver gebied is met riviertjes en beekjes die van het Kempisch plateau in de richting van de Demer stromen.

In de brede Limburgse omgeving denkt men dat dit geen goede oplossing zou zijn. De relatieve winst in oppervlakte aan bedrijventerrein staat helemaal niet verhouding tot de enorme inspanningen die men moet doen om flankerende maatregelen voor de natuur te nemen. Bovendien zou er ook absoluut landschapsvervuiling zijn.

Mevrouw de minister, er bestaat bij de bevolking in de brede regio geen enkel draagvlak voor deze uitbreiding, vandaar mijn vragen. In hoeverre bent u betrokken bij deze uitbouw? Welk standpunt hebben uw diensten ter zake ingenomen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Sauwens, ik dank u voor uw vraag. U kaart inderdaad een vrij gevoelig dossier aan. U weet dat de beslissing van de Vlaamse Regering om een aantal acties te ondernemen in het kader van de nadere uitwerking van het Economisch Netwerk Albertkanaal al genomen werd op 23 april 2004, een hele tijd geleden.

Punt 2 van die beslissing stelt dat een coördinatieplatform-ENA (C-ENA) opgericht diende te worden ter uitvoering en monitoring van het actieprogramma voor het Economisch Netwerk Albertkanaal. Wie zit daar nu allemaal in? Dat zijn de kabinetten van de bevoegde ministers, hun administraties, de provincies Antwerpen en Limburg, de gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen van Antwerpen en Limburg, nv De Scheepvaart, de Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen (IOK), de Intercommunale Grondbeleid en Expansie Antwerpen (IGEAN), de Vlaamse Landmaatschappij en de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS). Het voorzitterschap is in handen van de Vlaamse minister van Ruimtelijke Ordening. De ondersteuning van het coördinatieplatform gebeurt via een extern bureau, dat instaat voor de administratieve voorbereiding en opvolging van het volledige takenpakket.

C-ENA komt periodiek samen. Dit overleg heeft de monitoring van het actieschema en de uitvoering van de opties als doelstelling en wordt door de leden van C-ENA aangestuurd. Vanuit het overleg rapporteert die commissie periodiek aan de bevoegde ministers – ik benadruk de meervoudsvorm.

Via de vertegenwoordiging in het coördinatieplatform ENA is dus zowel mijn kabinet als de administratie betrokken bij de sturing en monitoring van het actieprogramma voor het Economisch Netwerk Albertkanaal. Op dit ogenblik wordt een zestigtal acties uitgevoerd. De algemene vorderingen in de nadere uitwerking van het economisch netwerk kunnen worden gevolgd via de website en via de digitale nieuwsbrief, waarvan de laatste verspreid werd in december 2008.

Daarnaast zijn mijn diensten die onder het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie vallen, ook betrokken bij dit programma als relatief onafhankelijke adviesinstanties. De dienst MER treedt als bevoegde autoriteit op als bewaker van de kwaliteit van de opgemaakte en op te maken milieueffectrapporten. Het Agentschap voor Natuur en Bos is als adviesverlenende instantie betrokken, in uitvoering van de bepalingen uit artikel 36ter, paragraaf 3, van het Natuurdecreet over de passende beoordeling, en is ook een adviesverlenende instantie in de plan-MER-procedure.

De zone Genk-Zuid-Oost is in het gewestplan Hasselt-Genk gelegen binnen een reservegebied voor industriële uitbreiding. De totale oppervlakte van het reservegebied bedraagt 85 hectare. Het projectgebied bestaat uit een smalle opgespoten zone van ongeveer 230 meter breed en 1,17 kilometer lang. In totaal is dat ongeveer 27 hectare.

Het terrein wordt in het noorden begrensd door het Albertkanaal, in het westen door de N730 Bilzen-Opglabbeek – de Bilzerweg –, in het oosten door de opgespoten terreinen De Branderij en de Bezoensbeek en in het zuiden door het bos- en vijvergebied Munsterbos-Staatsvijvers Groenendaal.

Ten noorden, over het Albertkanaal, ligt het bedrijventerrein van de betonsteenproducent Ebema. Daar wordt het terrein van noord naar zuid doorkruist door twee hoogspanningsleidingen. De 380 kilovoltlijn heeft net onder het projectgebied een vertakking in westelijke richting. Twee pylonen staan in het projectgebied. Op een afstand van ongeveer 20 meter van het jaagpad ligt in het terrein, parallel met het kanaal, een zuurstofleiding en een stikstofleiding. Het gaat om een leiding van Air Liquide.

In het westen ligt een fietspad, het tracé van de vroegere Bilzerweg voor de aanleg van het kanaal, dat vanaf de rotonde van de Bilzerweg aansluiting geeft op het jaagpad van het kanaal.

Het gebied werd onderzocht in het voorbereidend onderzoek. De conclusies zijn terug te vinden in het ENA-eindrapport van 2003, dat is gepubliceerd op de website. In dat eindrapport werd een verdeeld standpunt opgenomen en werd gesteld dat politieke besluitvorming over het al dan niet inrichten van de zoekzone als bedrijventerrein gewenst was.

Wat de zoekzone betreft, wordt in de beslissing van de Vlaamse Regering van 23 april 2004 de Vlaamse minister van Ruimtelijke Ordening gelast een bijkomend onderzoek uit te voeren waarbij, in functie van de resultaten van dit onderzoek, eventueel kan worden overgegaan tot het opstellen van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor een aantal projecten die gelegen zijn in het Economisch Netwerk Albertkanaal, onder meer de zone Genk-Zuid-Oost.

Wat dit laatste terrein betreft, was deze opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) alleen mogelijk op voorwaarde dat aan drie randvoorwaarden was voldaan. Zo moest er een grondig onderzoek, met inbegrip van een passende beoordeling, worden uitgevoerd volgens de geëigende procedure, met betrekking tot de mogelijke aantasting en beïnvloeding van de omliggende natuurgebieden, onder meer het Munsterbos, en met betrekking tot de belangrijke verbindings- en bufferfunctie van deze zone. Verder moest uit het onderzoek blijken dat er geen betekenisvolle negatieve invloed is op de natuurwaarden in de omgeving en de verbindings- en bufferfunctie van de zone. Tot slot moesten de eventuele milderende maatregelen en eventuele nieuwe bestemmingen voor de omgeving van de zone worden opgenomen in een globaal en evenwichtig ruimtelijk uitvoeringsplan.

De nv De Scheepvaart heeft in 2007, in uitvoering van het Natuurdecreet, een ontwerp van passende beoordeling opgesteld. Dat is voor advies voorgelegd aan de bevoegde diensten, met name aan het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Het ANB heeft in 2007 onmiddellijk een advies gegeven over de passende beoordeling.

In navolging van dat advies wordt diepgaander onderzoek uitgevoerd, onder meer over de maatregelen die men kan nemen ter versterking van het ecologisch netwerk. Dat proces loopt momenteel nog. Vandaag is er dus nog geen definitief positief advies over deze specifieke passende beoordeling.

Dit deelrapport is opgesteld om input te geven aan het globale plan-MER over het ENA. Het werd in december 2008 bezorgd aan de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij (POM) Limburg en POM-Antwerpen. Deze maatschappijen moeten in opdracht van de Vlaamse overheid een plan-MER voor het ENA opmaken voor de bedrijventerreinen die deel uitmaken van het ENA, waaronder de zoekzone Genk-Zuid-Oost. De communicatie over het plan-MER loopt via de website en de digitale nieuwsbrief van het ENA.

Een plan-MER onderzoekt de effecten van een beleid, zoals het ontwikkelen van bedrijventerreinen langs het Albertkanaal en weegt alle alternatieven af. Het uitgangspunt van een plan-MER is dat in het stadium van de planning en de besluitvorming van bepaalde activiteiten, de mogelijke schadelijke effecten voor mens en milieu in kaart worden gebracht, samen met die van de bestaande alternatieven voor die activiteiten.

De POM-Limburg en de POM-Antwerpen hebben de plan-MER-procedure voor het ENA opgestart in september 2007. Het kennisgevingsdossier lag voor het grote publiek ter inzage tot en met 16 maart 2008. Momenteel worden de effecten onderzocht. De administratie heeft de ambitie om het plan-MER af te werken in 2009.

Mijnheer Sauwens, de beleidsvisie is dat de dienst MER als bevoegde autoriteit zal waken over de correcte opmaak volgens de richtlijnen van het globale plan-MER. De te nemen maatregelen zullen volgen uit dat MER. Dat MER zal ook goedgekeurd moeten worden door de dienst MER. Voor de terreinen uit beslispunt 7 van de beslissing van de Vlaamse Regering van 23 april 2007 zal de Vlaamse Regering op basis daarvan beslissen of al dan niet een RUP kan worden opgemaakt.

Ik vat samen: vandaag kan nog geen definitieve uitspraak worden gedaan over de eventuele ontwikkeling van de zoekzone Genk-Zuid-Oost. Zowel de passende beoordeling als het plan-MER bevindt zich nog in de fase van de besluitvorming. Tijdens de verdere procedure zal rekening worden gehouden met de aandachtspunten die u hebt vermeld.

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het ANB moet de natuurwaarde in dit soort dossiers bewaken. U draagt de politieke verantwoordelijkheid voor deze dienst. In de media werd hier en daar geïnsinueerd dat een van de leidende ambtenaren van het ANB betrokken zou zijn bij de ontwikkeling van het ENA. Zij zou zelf deel uitmaken van de raad van bestuur van de nv De Scheepvaart. Er mag geen enkele zweem van partijdigheid zijn.

Ik dank u dat er nog geen definitieve beslissing is genomen. Via het plan-MER zal wellicht duidelijk worden dat dit gebied best niet wordt aangesneden. Andere terreinen waar het ruimtegebruik optimaal moet worden georganiseerd, zouden prioriteit moeten krijgen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

De heer Leo Pieters: Ik wil even ingaan op de opmerking van de heer Sauwens over het ANB. We hebben een tijdje geleden van de minister en van de voorzitter van deze commissie vernomen dat het ANB hier nog eens zou worden gevraagd voor een bespreking. Is daar al meer over bekend?

De voorzitter: Volgende week staat een aantal inhaaloperaties op de agenda. Die bespreking is wellicht voor de week nadien. We zullen mevrouw Evenepoel van het ANB dan nog eens uitnodigen voor een stand van zaken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwkerke tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Instituonele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid en tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de uitbreiding van het natuurgebied het Zwin

De voorzitter: De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in Het Nieuwsblad van 21 januari 2009 las ik onder de titel "Zwin wordt 120 hectare groter" dat het MER voor een duurzaam behoud en uitbreiding van het Zwin werd goedgekeurd en dat de grote uitbreiding van 180 hectare als het milieuvriendelijkste voorstel naar voren komt.

In hetzelfde persartikel staat dat de heer Berteloot van het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust verklaarde dat de Vlaamse Regering toch wil kiezen voor de kleinste uitbreiding van 120 hectare, om de negatieve gevolgen voor de landbouw enigszins te beperken. Nog steeds volgens hetzelfde persartikel zou de heer Berteloot "hopen dat er binnenkort een definitieve beslissing valt".

Mevrouw de minister, ik verwijs naar uw antwoord op mijn vraag van 8 juli 2008. Uit dat antwoord blijkt duidelijk dat de Willem-Leopoldpolder niet in een herbevestigd agrarisch gebied ligt.

Verder zijn er in het 120 hectarescenario – waarvan 86 hectare in landbouwgebruik op Vlaams grondgebied – in het projectgebied negen bedrijven die grond gebruiken: een bedrijf voor 2 hectare, een bedrijf voor 4 hectare, een bedrijf voor 5 hectare, een bedrijf voor 7 hectare, een bedrijf voor 9 hectare, twee bedrijven voor elk 12 hectare, een bedrijf voor 15 hectare en een bedrijf voor 20 hectare.

Voorts zijn er in het 180 hectarescenario – waarvan 137 hectare in landbouwgebruik op Vlaams grondgebied – tien bedrijven die grond gebruiken in het projectgebied, waaronder een bedrijf voor 41 hectare en een bedrijf voor 14 hectare. Voor zeven bedrijven zouden de twee scenario's geen verschil uitmaken.

Uit hetzelfde antwoord meen ik te kunnen afleiden dat door het 180 hectarescenario slechts één landbouwbedrijf meer getroffen zou worden dan door het 120 hectarescenario, zijnde het verschil tussen 10 en 9 bedrijven. Er zijn daarnaast nog twee landbouwbedrijven die iets meer grond verliezen in het 180 hectarescenario dan in het 120 hectarescenario. Voor zeven van de tien in de Willem-Leopoldpolder actieve bedrijven maken beide scenario's geen verschil.

Toch zou de Vlaamse overheid volgens de heer Berteloot, ondanks het feit dat het MER-rapport aantoonde dat het 180 hectarescenario het milieuvriendelijkste scenario is, kiezen voor het 120 hectarescenario, en dit omwille van de privébelangen van hoogstens drie landbouwbedrijven. Van die drie landbouwbedrijven zou er trouwens volgens geruchten in landbouwmiddens minstens een geen opvolger hebben en op het punt staan met zijn bedrijfsactiviteiten te stoppen. Er blijven dan nog twee bedrijven over waarvoor het 120 hectarescenario minder gevolgen zou hebben dan het 180 hectarescenario.

Ik denk dat zowel de Vlaamse als Nederlandse overheid de unieke kans moet grijpen om het Zwin uit te breiden met 180 hectare. Dat is een kans die we in de toekomst niet meer zullen hebben. Het is een historisch moment en het gaat niet alleen om het ecologische, maar ook om het economisch-toeristische aspect.

Het verdrag van december 2005 tussen het Vlaamse Gewest en het Koninkrijk der Nederlanden betreffende de uitvoering van de Ontwikkelingsschets 2010 voor het Schelde-estuarium bepaalt dat ten laatste in 2007 van start zou worden gegaan met het vergroten van het Zwin met minimaal 120 hectare en maximaal 240 hectare – dus die 180 hectare ligt mooi in het midden – door het landinwaarts verplaatsen van dijken in de Willem-Leopoldpolder. De kalender staat intussen op het jaar 2009. De uitvoering van het Scheldeverdrag liep dus al twee jaar vertraging op.

Mevrouw de minister, heeft de Vlaamse Regering inmiddels een beslissing genomen inzake de scenario's voor de uitbreiding van het Zwin? Indien ja, welke?

Indien de Vlaamse Regering nog steeds geen definitieve beslissing zou getroffen hebben omtrent de omvang van de uitbreiding van het Zwin, vraag ik, gelet op de opgelopen vertraging in de uitvoering van het Scheldeverdrag, tegen welke concrete datum die beslissing eindelijk mag worden verwacht?

Het uitbreiden van het Zwin met een oppervlakte van 180 hectare tot aan de Retranchementstraat zou niet alleen een grotere areaaluitbreiding van de estuariene natuur, maar ook en vooral een grotere meerwaarde voor de toeristische aantrekkingskracht van Knokke en Sluis betekenen dan een uitbreiding met slechts 120 hectare. Ik denk ook aan de plannen die bestaan om op de nieuw aangelegde dijk een fiets- en wandelpad aan te leggen.

Aan de hand van welke maatschappelijke – economische en ecologische – criteria zal de Vlaamse Regering bij haar beslissing een rationele afweging maken tussen het algemeen belang van de uitbreiding van het Zwin tegenover het privébelang van de twee landbouwbedrijven voor wie de keuze tussen 120 hectare of 180 hectare een verschil maakt?

Zijn er in het Vlaamse gedeelte van het 180 hectare groot deel van de Willem-Leopoldpolder dat in aanmerking komt voor de uitbreiding, landbouwbedrijfszetels of andere vormen van bewoning aanwezig?

Is het gebruikelijk dat nog voor de Vlaamse Regering een definitieve beslissing heeft getroffen, een ambtenaar in de pers gewag maakt van een voorkeur van de Vlaamse Regering?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Van Nieuwkerke, ik wil u eerst zeggen dat de Vlaamse Regering nog geen beslissing heeft genomen. Wat mij betreft, mag die beslissing zeer spoedig genomen worden, maar er is vandaag nog overleg over aan de gang.

U hebt het zeer sterk over de effecten op landbouw. Men zou daaruit kunnen afleiden dat dit het enige aspect is dat in dit dossier van doorslaggevend belang zou zijn. De effecten op landbouw zijn natuurlijk een zeer belangrijk aspect, maar niet het enige. Ook de toeristisch-recreatieve meerwaarde van de uitbreiding van het Zwin, naast de areaaluitbreiding aan estuariene natuur, bepaalt in belangrijke mate de keuze van het uitvoeringsscenario door de Vlaamse Regering.

Dat het MER aantoont dat de ontpoldering van 180 hectare op het grondgebied van Nederland en België het meest milieuvriendelijke alternatief biedt, staat niet ter discussie en wordt uiteraard bepaald door het grote belang dat in het MER aan de receptor natuur wordt toegekend.

Uiteraard zal de Vlaamse Regering bij de keuze van het uitvoeringsalternatief rekening houden met de te realiseren meerwaarde aan estuariene natuur en met de te verwachten toeristisch-recreatieve meerwaarde. Maar er zijn ook een aantal andere belangrijke maatschappelijke criteria die in rekening moeten en zullen worden gebracht.

Het verlies aan landbouwgrond en landbouwbedrijvigheid is een eerste criterium. Dit aspect werd grondig onderzocht in een landbouweffectenrapport (LER).

De directe grondinname ten gevolge van een uitbreiding van het Zwin is duidelijk. De grootte van de impact is afhankelijk van de grootte van de uitbreiding van het Zwin. Een viertal landbouwbedrijven zijn kwetsbaar of zeer kwetsbaar voor verlies aan landbouwgrond. Bovendien, en dat is nu al aan de gang, is er een versturende werking op de markt in landbouwgronden in de omgeving.

Er is de mogelijke verzilting van de omliggende polders, de verspreiding van zout water via grondwaterstromingen buiten het projectgebied. Hierover zijn in het MER geen sluitende uitspraken te vinden, maar hoe groter de uitbreiding van het Zwin, hoe waarschijnlijker dat de

verzilting uit het project een grote impact in de ruime omgeving zal hebben. We moeten daar, met andere woorden, aandacht aan besteden.

Er zijn ook de landschappelijke aspecten. De uitbreiding van het Zwin wordt vanuit landschappelijk oogpunt als een ongewenste ingreep omschreven. Het verlies aan recente polder, aan bouwkundig erfgoed en aan historisch-geografische structuren zijn niet of moeilijk te milderen effecten. Dat is het kader waarbinnen we ons begeven.

Tot slot vind ik het ook belangrijk dat het beleid van de Vlaamse Regering, maar ik weet dat u daar ook aandacht aan besteedt, kijkt naar het lokale draagvlak.

Door de Internationale Zwincommissie, voorgezeten door de gouverneur van de mooie provincie West-Vlaanderen en de commissaris van de Koningin van Zeeland, is er indertijd een consensusvoorstel voor nader onderzoek naar voren geschoven. In dat voorstel werd aan de bevoegde Vlaamse ministers gevraagd om een ontpoldering met 25 percent van de Willem-Leopoldpolder verder te onderzoeken. Door zich te houden aan dat voorstel, kan er dus aangesloten worden bij de consensus die lokaal gegroeid was. Een ontpoldering met 120 hectare van de Willem-Leopoldpolder leunt het dichtst aan bij dat voorstel.

In het Belgische gedeelte van het 180 hectare grote deel van de Willem-Leopoldpolder dat in aanmerking komt voor de uitbreiding van het Zwin, bevinden zich geen landbouwbedrijfszetels of andere vormen van bewoning. Het Belgische gedeelte van het maximale projectgebied is dus onbewoond. Maar onbewoond betekent niet ongebruikt. Dat is het onderscheid dat men moet maken.

Mijnheer Van Nieuwkerke, de ambtenaar heeft uitsluitend geciteerd uit het MER-rapport en is niet vooruitgelopen op een of andere beslissing van de Vlaamse Regering. Het MER-rapport is er, en daaruit werd geciteerd. De regering zelf moet nog beslissen. Ik hoop dat dat vrij spoedig zal kunnen gebeuren.

De voorzitter: De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Hebt u een idee wanneer precies beslist zal worden? We lopen al twee jaar achter op de akkoorden die gesloten zijn.

Ik ben ook gevoelig voor het lokale draagvlak. Ik weet dat het geen gemakkelijk dossier is. Ik moet eerlijk zeggen dat ik op een bepaald moment heb gevreesd dat het er nooit zou komen, gezien de spanningen omtrent de uitbreiding.

Ik ga akkoord met al uw opmerkingen over de verzilting enzovoort, hoewel het Zwin historisch natuurlijk een groter gebied innam. We hebben het Zwin voor een stuk ingepolderd vanaf de middeleeuwen.

We hebben een kans en dat moet ook de overweging zijn. Ik weet dat er een draagvlak is voor 120 hectare, maar we moeten ook rekening houden met de toekomst en met duurzaamheid. Dan is de overweging of we het minimale doen, 120 hectare, of voor 180 hectare gaan. Ik denk dat voor de streek, want we hebben nog weinig natuurelementen langs de kust, het Zwin een baken is, ook voor tewerkstelling, recreatie en verblijfstoerisme.

Mevrouw de minister, ik dring aan op het maximale, dus 180 hectare, maar dat is een overweging die binnen de regering gemaakt moet worden. We hebben nu een historische kans.

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Mijnheer de voorzitter, ik dring aan op het minimale. Zo hebben we alle klanken gehoord.

Ik vind het in de eerste plaats jammer dat de compensatiegronden voor de Schelde op deze plaats gezocht moeten worden. Dat is in een ander akkoord bekeken, dus ik ga daar niet dieper op in en neem dat aan als vaststaand feit.

Het gaat hier wel over zeer vruchtbare landbouwgrond. Zelfs 120 hectare is zeer veel. De minister spreekt over vier bedrijven die getroffen zouden worden, en de heer Van Nieuwkerke spreekt over negen bedrijven. Het gaat aan Vlaamse kant over gronden en niet over bedrijfszetels, maar dat is toch behoorlijk wat.

Een aspect dat hier nog niet aan bod is gekomen, is de duurzaamheid van de oplossing. Er wordt een nieuw stuk zee gecreëerd. De zee krijgt de mogelijkheid om verder landinwaarts te gaan. Het is inderdaad juist dat het in het verleden nog veel verder ging, maar ondertussen is dat veranderd en is ontpoldering gebeurd.

Met het nieuwe scenario zou het 120 hectare zijn en zou de zee een stuk landinwaarts gaan en zou ook de zandfractie dieper landinwaarts komen. De essentie is dat het Zwin opnieuw zijn werking zou kunnen uitvoeren, wat nu niet meer mogelijk is omdat het totaal verzand is. Door de nieuwe ingreep zou opnieuw de mogelijkheid ontstaan om het Zwin zijn functie te laten vervullen.

Maar ook daarover hebben verschillende kustmorfologen al uitspraken gedaan in wetenschappelijke tijdschriften en kranten. Het zou geen duurzame oplossing zijn, maar slechts voor een aantal jaren, waarna opnieuw verzanding zou optreden en we opnieuw de situatie van vandaag zouden krijgen. Er rijzen dus grote vragen of dit een duurzame oplossing is.

Ik hoor dat er tot op vandaag nog gesprekken lopen, dus ik ga die gesprekken afwachten en kijken in welke richting het gaat. Er is inderdaad een LER gemaakt, om te zien wat de beste consensusoplossing zou kunnen zijn. Maar ook daarover heb ik vragen. Wat zal met de gedupeerde bedrijven gebeuren? Zullen ze compensatie krijgen? Gaan ze op andere plaatsen nieuwe grond krijgen?

We kunnen rond het Zwin nu al zien dat er problemen zijn met verzilting van de aangelande akkers, waar de zoutfractie hoger is dan op andere plaatsen. Mevrouw de minister, u zegt terecht dat een uitbreiding met 120 of 180 hectare repercussies zal hebben voor de omgeving. Niet enkel de 120 hectare moet worden bekeken, maar ook de kwaliteit van de landbouwgrond in de omgeving van de nieuwe vorm van het Zwin. Dat zijn belangrijke elementen die meegenomen moeten worden in het verdere onderzoek.

De voorzitter: De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke: We beoefenen blijkbaar de kunst van maximalisme en minimalisme. Ik wil er toch op wijzen dat de kust helemaal versteend is. Mijnheer De Klerck, de haven van Zeebrugge heeft de beste en vruchtbaarste gronden, de Oudelandpolder, ingenomen. Dan zegt men dat het gaat om het economisch belang, want we moeten een haven hebben. De historische Oudelandpolder is voor een groot deel verwoest voor het hogere economisch belang.

Hier hebben we een kans, aan onze oostkust, om de natuur een belangrijke plek te geven. Voor mij is het niet enkel compensatie omwille van de Scheldewerkzaamheden, maar ook compensatie omwille van onze versteende kust.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil toch even een kleine nuance aanbrengen. Er werd al een paar keer gesproken van 'de versteende kust'. Misschien moeten we toch eens uitstapje maken met de commissie, want aan de kust zijn er een aantal prachtige natuurparels aanwezig. Ze zijn nog te weinig bekend en we moeten ze in de toekomst nog verder ontwikkelen. Ik ben ze deze zomer eens gaan bekijken. We hebben een beeld van onze kust en het klopt dat er een volgebouwde kustlijn is, maar er zijn echt wel prachtige ontwikkelingen bezig, ook dankzij gemeentebesturen die in het verleden vaak goede keuzes hebben gemaakt. Er zijn prachtige zaken en die moeten we koesteren.

Mijnheer Van Nieuwkerke, u zegt dat hierover al lang beslist had moeten zijn, maar u weet dat er drie partijen in de meerderheid zitten. De gesprekken zijn aan de gang. De Vlaamse Regering beslist collegiaal en we zullen tot een consensus moeten komen.

Mijnheer de voorzitter, ik doe niet vaak uitspraken, maar ik zal er nu toch eentje doen. Ik versta de verzuchtingen van de heer De Klerck en ook die van de heer Van Nieuwkerke. U ziet dat er een consensus gegroeid is, dat er in de internationale commissie een consensusvoorstel werd gedaan en dat er ook lokaal een consensus aan het groeien is. Het zou getuigen van een verstandige visie en van inzicht om te proberen om bij die consensus, die groeit en waar ook de landbouw zich om kan scharen, evenals de natuurbeweging, een goede beslissing te treffen, want dat zal een gedragen beslissing zijn, een beslissing die ook uitgevoerd zal worden. Ik hoop dat we hier, eerder gisteren dan morgen, door geraken en dat we eindelijk ook dat eitje kunnen leggen, eentje van overleg en van consensus. Ik hoop dat we allemaal verstandig zullen zijn en zullen meewerken aan een zo snel mogelijke realisatie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Rudi Daems tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over een wettelijk kader voor gsm-masten en andere zendinstallaties voor niet-ioniserende straling

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik hoop dat u net als bij de uitvoeringsbesluiten inzake het Grinddecreet, die blijkbaar al klaarliggen, ook heel voortvarend zult zijn inzake het decretale werk en de uitvoeringsbesluiten in verband met de gsm-problematiek.

De laatste tijd is er immers een en ander gebeurd, dat weet u. Er is het recente arrest van het Grondwettelijk Hof over de zaak van de federale ministerraad, Belgacom en andere gsm-operatoren tegen de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De uitspraak van het Grondwettelijk Hof in januari van dit jaar is heel belangwekkend. Een jarenlang debat over wie wel en wie niet bevoegd is voor deze problematiek, werd beslecht: er werd definitief uitgemaakt dat de gewesten bevoegd zijn voor de normering voor niet-ioniserende straling, bekeken door een milieu- en gezondheidsbril. Dit is belangrijk.

Ik heb ook de stukken die bij het arrest horen, gelezen, en het heeft me heel aangenaam verrast dat ook de Vlaamse Regering, die in dezen tussenkomende partij was, heel duidelijk heeft gesteld dat ze de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest steunt. Ze zegt heel duidelijk dat deze ordonnantie rekening houdt met de bijzonder grote wetenschappelijke onzekerheid ter zake en vindt dat de ordonnantie op een oordeelkundige manier het zorgvuldigheidsbeginsel toepast. Dit is een belangrijk statement van de regering in het verloop van de verdere discussie.

Mijnheer de voorzitter, ik wil ook een kopie laten ronddelen van een vrij recent advies van de Hoge Gezondheidsraad, dat bezorgd werd aan mevrouw Onkelinx, de federale minister van Volksgezondheid, in het licht van de debatten in het Overlegcomité. Dit advies is heel erg up-to-date en gaat goed in op de argumenten van de operatoren en in verband met de norm van 3 volt per meter (*Hoge Gezondheidsraad, advies nr. 8519 van 4 februari 2009*).

In tegenstelling tot het dossier van de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM), waar we ons vandaag zelf tussen de politieke agenda moeten wringen, heeft het Vlaams Parlement inzake de gsm-problematiek wel proactief gewerkt. Laat dat duidelijk zijn en laten we een pluim geven aan alle partijen die er constructief aan hebben meegewerkt: CD&V, sp.a, de N-VA en Open Vld. De resolutie werd trouwens kamerbreed goedgekeurd in dit huis (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1996/3*). Op ons voorstel werd in de onderhandelingen afgestapt van het aandringen op een federale norm en hebben we zelf het initiatief in handen genomen om te gaan naar een norm van 3 volt per meter. Dit was een beetje geïnspireerd op het decreetsvoorstel van 2005 van de heer Glorieux en mezelf.

Ik wil nu even komen tot de situatie waar we voor staan. Door de uitspraak van het Grondwettelijk Hof is de situatie heel dringend geworden. We mogen stellen, en zo staat het ook in het juridisch advies van federaal minister Onkelinx, dat we ons vandaag in een soort juridisch vacuüm bevinden. Wie is nu nog bevoegd voor de uitvoering van de metingen? Tot januari was dat het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT). Het BIPT kon op vraag van burgers en van gemeentebesturen de sterkte van een zendmast meten. Door het arrest is het BIPT niet langer bevoegd en ik heb, na een paar telefoontjes, begrepen dat het BIPT niet wenst om verder nog metingen uit te voeren. Tot wie moeten gemeentebesturen die worden geconfronteerd met zo een zendmast, zich nu wenden? Tot wie moeten de burgers zich wenden?

Mevrouw de minister, ik wil aandringen op een snelle politieke actie. Ik weet wel dat de resolutie nog maar pas in januari van dit jaar werd goedgekeurd, maar ik wou u toch vragen of er al een eerste stap is gezet in de uitvoering van de resolutie in haar verschillende onderdelen.

Deelt u mijn analyse dat we vandaag in een soort vacuüm zitten? Tot wie moeten gemeentebesturen zich wenden om te zien of een bepaalde gsm-mast al dan niet boven 3 of 20,6 volt per meter is?

Wat is uw standpunt over het idee van de federale regering om een soort interregionaal samenwerkingsakkoord te maken? Als ik de stukken van het Overlegcomité van 18 februari erop nalees, dan stel ik vast dat het Vlaamse Gewest niet echt happig is om daarin mee

te stappen. Op zich heb ik er geen probleem mee, maar van andere samenwerkingsakkoorden is al vaker gebleken dat ze een manier zijn om de vis te verdrinken en om een aantal zaken op de lange baan te schuiven. Ik zou dus willen zeggen aan het Vlaamse Gewest: doe net zoals het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, ga vooruit, kijk niet om. Als er achteraf een interregionaal samenwerkingsakkoord is dat streeft naar harmonisering, dan is dat geen probleem. Iedereen is het er ongeveer over eens. In Brussel werd hierover al in 2007 beslist bij ordonnantie, en ook Wallonië zegt dat het naar 3 volt per meter wil gaan. Iedereen is het dus eens met die norm. Het Vlaamse Gewest voegt daar in haar aanbevelingen bovendien nog een richtwaarde van 0,6 volt aan toe, dat lijkt me interessant voor verder debat.

Tot wie moeten gemeentebesturen en burgers zich wenden? Ik begrijp, na contacten met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, dat er momenteel besprekingen lopende zijn tussen het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM) en het BIPT voor de overdracht van bevoegdheden, apparatuur en knowhow. Ik hoop dat hetzelfde ook op Vlaams niveau aan de gang is.

Mevrouw de minister, ik mag natuurlijk niet vragen naar uw intenties, maar ik zal het toch proberen. Ik zou graag van u weten welke timing u verbindt aan de geplande beleidsinitiatieven als gevolg van de resolutie.

De heer Patrick Lachaert: Ik wil hier toch even aan toevoegen dat we heel veel werk hebben verzet voor onze resolutie. Deze commissie heeft heel veel uren besteed aan de toelichtingen, zowel in hoorzittingen als tijdens besprekingen van de problematiek. Iedereen heeft er constructief aan meegewerkt en de resolutie werd unaniem goedgekeurd door het parlement.

Dat gebeurde wel pas op 9 januari, we zijn dus nog niet veel verder in de tijd. Ook aan de uitvoerende macht, op wie we dikwijls kritiek leveren, moet de nodige tijd gegeven worden, zowel op het gewestelijke als op het federale niveau, om haar ei te leggen. We hopen natuurlijk dat dat zo snel mogelijk gebeurt, maar het parlement moet ook zo realistisch zijn om de geëigende kanalen daartoe de gelegenheid te bieden.

Mijnheer Daems, het uitgangspunt van de resolutie was eigenlijk dat wij, als stuk van de overheid, wilden weten, op een objectieve en wetenschappelijk onderbouwde basis, wat de problematiek inhoudt en wat de gevaren van de straling zijn. Tien jaar geleden bleek hier in deze commissie dat het helemaal nog niet zeker was dat de straling schadelijk was. Die kwestie was nog aan de grootste discussie onderhevig, vergelijkbaar met de discussie over het klimaat van 15 jaar geleden of met de discussie over asbest. De misschien belangrijkste vaststelling van de commissie op basis van de hoorzittingen en de bespreking, is dat nu wel vaststaat dat de straling schadelijk is.

De geleerden en professoren zijn het daarover eens. Over de mate van de schadelijkheid durft men zich nog niet uit te spreken, maar dat sommige zaken schadelijk zijn, dat staat hoe dan ook vast. Zo is iedereen het erover eens dat het gsm-gebruik in een gesloten ruimte door iemand van tien jaar oud, van wie de connecties in de hersenen nog niet volledig voldragen zijn, schadelijk is. Dit is een heel belangrijke evolutie: nu weten wij als overheid dat dat het geval is. Het is voor het eerst dat ik dat hier hoor en ik heb toch het genoeg om hier al 14 jaar zitting te hebben. De overheid moet dus iets doen, ze moet het voorzorgsprincipe hanteren.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik kan me aansluiten bij een aantal zaken die hier werden gezegd, maar ik wil de vraag iets verruimen. De vraag gaat specifiek over de gsm-masten, maar tijdens de hoorzittingen is duidelijk gebleken dat het gebruik van de gsm zelf veel schadelijker is dan een mast die ergens wordt ingeplant.

Aan de hand van de hoorzittingen hebben we inderdaad een goede resolutie opgesteld, over meerderheid en oppositie heen, gebaseerd op het voorzichtigheidsprincipe. Ik meen dat er een aantal heel nuttige aanbevelingen voor de Vlaamse Regering in staan, maar gezien de nieuwe omstandigheden en de uitspraak, deel ik een beetje de bezorgdheid van de heer Daems.

Ik weet dat het BIPT heel nuttig werk heeft geleverd. Op de website kan men echt per gsm-mast zien wat de straling is, hoe de mast is ingeplant, wat het bereik ervan is en wat de intensiteit van de straling is. Ik maak heel dikwijls gebruik van de site, wanneer ik vragen krijg van burgers over een gsm-mast in de buurt en de gevolgen ervan voor de buurt. Hoe gaan we er vanaf nu mee om? Het BIPT levert op het federale niveau heel goed werk. Nemen wij dat nu op Vlaams niveau over?

Ik benadruk dat de resolutie ook een aantal aanbevelingen bevat over het vergunningenbeleid, de hoogspanningsleidingen en dergelijke meer. Er is nog een hele weg te gaan om alles in uitvoering te laten gaan door de Vlaamse Regering. Het is onmogelijk om alles nog in deze legislatuur te verwezenlijken en dus moet een flink gedeelte ervan worden opgenomen in het regeerakkoord van de volgende Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

De heer Leo Pieters: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ook ik wil hier graag positief op reageren. Ook wij hebben de resolutie gesteund.

We bespreken dit in deze commissie, maar ook andere ministers komen met deze kwestie in aanraking. Mijn

vraag is dan ook of er al overleg gepleegd is. Ik denk aan Onderwijs en Ruimtelijke Ordening. Zijn er reeds contacten geweest? Bij eerdere vragen die ik hierover in andere commissies al heb gesteld, kreeg ik altijd als antwoord dat er nog geen richtlijn is, dat de regering daar nog niet mee bezig is. Mijn vraag is dus in welke mate er op de andere commissies wordt afgestemd.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik ben heel blij want deze resolutie, die inderdaad kamerbreed werd goedgekeurd in het Vlaams Parlement, haalt een aantal belangrijke facetten aan. De heer Daems heeft er nu één facet uit gelicht, maar ik wil in dit antwoord toch eventjes wat dieper ingaan op de vier grote punten die in de resolutie werden omschreven en die vertellen hoe de Vlaamse Regering omgaat met de problematiek.

Dat de resolutie kamerbreed en unaniem werd goedgekeurd door het Vlaams Parlement heeft een groot voordeel, want voor eender wie in de volgende legislatuur zijn verantwoordelijkheid moet opnemen, geldt dat de resolutie altijd kan worden meegenomen voor de facetten die nog niet uitgevoerd zouden zijn. De resolutie gaat over veel meer dan het nemen van één beslissing, maar gaat over het meer onder de aandacht brengen binnen het beleid van de problematiek van de niet-ioniserende straling. Een ander voordeel is dat een resolutie die goedgekeurd is door het Vlaams Parlement, ook op de tafel van de Vlaamse Regering komt. Ook de andere ministers zijn dus op de hoogte, maar een aantal zaken moeten op mijn initiatief verder aangekaart en uitgevoerd worden.

Mijnheer Daems, over de resolutie werd nog niet zo lang geleden gestemd, maar de gesprekken, debatten en hoorzittingen vonden al eerder plaats. Ze werden ook door ons goed opgevolgd waardoor er een heel stuk extra knowhow ontstaan is over de problematiek. Dat is de verdienste van deze commissie en van de initiatieven die hier genomen werden.

In de resolutie wordt in eerste instantie bijzondere aandacht gevraagd voor informatieverstrekking en toelichting. Mevrouw Schauvliege had het al eventjes over het gedrag, over het gsm-gebruik. Het is natuurlijk onmogelijk om een politieagent naast elke gsm-gebruiker te zetten om te kijken hoe en hoe lang er wordt gebeld: een gedragswijziging is iets dat uit de mensen zelf moet komen. Het is van belang dat we voldoende aandacht besteden aan tips, bijvoorbeeld over de manier waarop kan worden vermeden dat kinderen fel worden blootgesteld aan gsm-stralen, of over babyfoons.

Ik kan hiervoor verwijzen naar het prachtige werk dat wordt verricht door de dienst Milieu en Gezondheid van mijn administratie. Die werkt samen met het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Er is een MMN, een Medisch Milieukundig Netwerk, en dat neemt ter zake een aantal initiatieven. In de eerste plaats zijn er de Medisch Milieukundigen (MMK's) bij de centra voor Loco-regionaal Gezondheidsoverleg en -Organisatie (LOGO's). Ze spelen een belangrijke rol bij het rechtstreeks verstrekken van informatie aan burgers over gsm's, gsm-masten, UMTS (Universal Mobile Telecommunications System) enzovoort. In dit kader werd reeds een informatiebrochure opgesteld en er werden ook infosessies voor lokale bestuurders georganiseerd. De MMK's, blijven gewoon verder werken, ze kunnen ook aangesproken worden door lokale besturen, door beleidsmakers of door anderen.

Ten tweede is er de afdeling Toezicht Volksgezondheid (ToVo) van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, en die bracht in 2007 een folder uit over gsm-gevaar waarin een aantal tips worden gegeven aan ouders en aan kinderen in verband met het gsm-gebruik. We hebben hier al vaak opgemerkt dat een campagne altijd een 'bubble' genereert, dat is een plotse explosie van aandacht voor een thema. Zo'n bubble verdwijnt echter ook snel en daarom moeten we ervoor zorgen dat de mensen permanent of nu en dan een klik krijgen waardoor ze beseffen dat ze moeten oppassen. De komende jaren, dit blijft dus niet beperkt tot deze legislatuur, zullen we verder aandacht moeten besteden aan hoe met de gsm wordt omgegaan, hoe men voorzichtig kan zijn enzovoort.

Ten slotte is er ook het Steunpunt Milieu en Gezondheid, de derde trap van het Medisch Milieukundig Netwerk, en dat voorziet op de website van zijn literatuurstudies in informatie over gezondheidsrisico's van niet-ioniserende straling.

Daarnaast wordt ook informatie ter beschikking gesteld op de website van Milieurapport Vlaanderen (MIRA), er zijn brochures met praktische tips en ik kan ook verwijzen naar de website van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, want die heeft een brochure gemaakt waar de Vlaamse administraties heel nauw bij betrokken werden – er staan dus geen foute zaken in of zaken die we niet zo geschreven zouden hebben.

Een tweede belangrijke aandachtspunt in de resolutie is het wetenschappelijke onderzoek. Er wordt gevraagd om het wetenschappelijke onderzoek uit te breiden naar de concrete blootstelling in gebouwen, om ook bijzondere aandacht te hebben voor de gevoelige groepen en om aanbevelingen te doen op basis van de studies.

Ook wordt gevraagd dat heel grondig onderzoek wordt gedaan door onder meer het Steunpunt Milieu en Gezondheid.

Sinds 2004 werden al een aantal studies uitgevoerd. In 2004 werd een literatuuroverzicht opgemaakt, in

2005-2006 werd een meetcampagne uitgevoerd en vorig jaar werd onder meer nagegaan wat de blootstelling van kinderen aan elektromagnetische velden is. De literatuurlijst bevat de volgende studies: een studie uit 2002 over gezondheidseffecten in de nabijheid van gsm-masten; een studie uit 2002 over gezondheidseffecten in de nabijheid van hoogspanningskabels; en een studie uit 2005 over gezondheidseffecten van UMTS. Tevens werd in het kader van het tweede generatie steunpunt Milieu en Gezondheid in 2007 een advies gepubliceerd over het gebruik van gsm's door kinderen.

Het is heel belangrijk dat de wetenschappelijke ontwikkelingen verder worden opgevolgd, maar dat het niet om een passieve opvolging gaat, dat er de komende jaren door de beleidsdomeinen Welzijn, Gezondheid en Gezin enerzijds en de dienst Milieu en Gezondheid van mijn eigen administratie anderzijds, verdere onderzoeken worden gedaan, heel specifiek op het vlak van het gedrag en van de blootstelling en de effecten. Dit moet wereldwijd goed worden opgevolgd.

Een derde onderdeel van de resolutie betreft de inplanting van de zendmasten en de controle op de stralings-emissies van de zendantennes. Er wordt gevraagd om een Vlaamse norm in te voeren van 3 volt per meter voor niet-ioniserende straling.

De resolutie werd goedgekeurd en als uitvoerende macht, als Vlaamse overheid, moeten we er natuurlijk uitvoering aan geven.

Mijnheer Daems, u hebt gelijk dat het arrest van 15 januari 2009 daar nu tussen gekomen is. Ik herinner me nog dat toen de resolutie hier in de commissie werd goedgekeurd, we nog een zinnetje aan de tekst hebben laten toevoegen in functie van de vraag wie er nu eigenlijk bevoegd is. *(Opmerkingen van de heer Rudi Daems)*

U was er toch bij, dat zinnetje is er zelfs gekomen op mijn initiatief. Ik weet dat u het niet graag toegeeft, maar soms doe ik dus eens iets goeds. *(Gelach)*

Sinds 15 januari 2009 is het heel duidelijk dat de bevoegdheid betreffende de bescherming van het leefmilieu tegen de eventuele schadelijke effecten en hinder van niet-ioniserende stralingen bij de gewesten is komen te liggen. Er is een koninklijk besluit van 10 augustus 2005 waarmee de normering van zendmasten was geregeld. Ik kom daar straks nog op terug. Het is uiteraard de bedoeling dat die zo snel mogelijk door een Vlaamse regelgeving wordt vervangen. Daarbij is het natuurlijk de vraag hoe we dat kunnen doen: maken we er iets apart van of integreren we het?

Een optie die wordt overwogen, is een opname van zendmasten in VLAREM als niet-ingedeelde inrichting of als meldingsplichtige inrichting. We bekijken wat de

randvoorwaarden zijn waaraan voldaan moet worden en gaan na wat de meerwaarde is van elke optie, vooral wat de praktische haalbaarheid, de mogelijkheden voor handhaving en de beperking van administratieve lasten betreft.

Voor het stellen van een norm wordt nog overleg gepleegd met de verschillende betrokken actoren zoals de gsm-operatoren en het BIPT. Daarover heeft al een zeer uitvoerig overleg plaatsgevonden.

Een vierde deel van de resolutie betreft de reductie van de blootstelling aan elektromagnetische golven door hoogspanningslijnen. Mevrouw Schauvliege heeft daar even naar verwezen. In de resolutie wordt erop aangedrongen om die hoogspanningslijnen ondergronds aan te leggen. In het andere geval moeten afstandsregels voor nieuwe bouwvergunningen worden ingevoerd.

Er bestaat een achtergronddocument bij de MIRA. Er zijn twee onderzoekopdrachten in opdracht van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Daaruit is gebleken dat het ondergronds aanleggen van hoogspanningslijnen voordelen biedt voor de vermindering van blootstelling van de bevolking aan elektromagnetische straling, voor de visuele hinder en mogelijk ook voor de vogelsterfte. Er zijn ook een aantal nadelen geïdentificeerd. Een nadeel zijn de hoge kosten. U kunt van mij niet verwachten dat ik in vijf maanden tijd alles ondergronds kan stoppen. Ik verwijs naar de inspanningen van gemeenten om kabels ondergronds te leggen. Dat werk vraagt een beleidsoptie. Er moet over worden nagedacht.

Vandaag ligt ongeveer 30 percent van de hoogspanningslijnen ondergronds in Vlaanderen. Sinds 1991 is er een complete stagnatie van het 380 kilovolt- en 220 kilovolt-luchtlijnnennet. Sinds 1997 neemt het 70 kilovolt-luchtlijnnennet stelselmatig af terwijl het ondergronds proportioneel toeneemt. Vanaf 2001 zijn er alleen ondergrondse 36 kilovolt-lijnen bij gekomen.

De praktische haalbaarheid van het verder ondergronds aanleggen van hoogspanningslijnen moet nog verder worden bekeken. We houden daarbij rekening met de specifieke Vlaamse situatie. Vlaanderen heeft een heel grote bevolkingsdichtheid. Niet alles kan zomaar onder de grond worden gestopt. Een extra probleem vormt het onderhoud. Daarvoor moet alles telkens opnieuw worden opengegooid. Dit zijn allemaal afwegingen die gemaakt moeten worden.

De problematiek van de afstandsregels tot hoogspanningslijnen moet zorgvuldig worden opgevolgd. Daarvoor vindt overleg plaats met de andere beleidsdomeinen binnen de Vlaamse overheid zoals gezondheidszorg en ruimtelijke ordening en met de federale overheid, onder meer vanuit het oogpunt van de productnormering. We moeten dat overleg in stand houden.

Mijnheer Daems, wat het juridisch vacuüm betreft, is er inderdaad een uitspraak gebeurd. Dat betekent echter niet dat het KB van 10 augustus 2005 verdwenen is. Het KB werd wel uitgevaardigd door een overheid die niet bevoegd was. Sinds 1993 heeft de federale overheid geen bevoegdheid meer ter zake. Het KB bevat normen die tot de gewestelijke bevoegdheid behoren en is aldus aangetast door een bevoegdheidsoverschrijding. Op zich wordt het KB daarmee niet vernietigd. Dit belet echter niet dat toekomstige maatregelen genomen op grond van het KB in kwestie vernietigd kunnen worden. Bovendien komt ook de handhaving van het KB van 2005 en van de erop gebaseerde maatregelen in het gedrang.

Dat betekent ook dat operatoren die deze maatregelen niet in acht nemen, voor de burgerlijke of strafrechtbank zouden kunnen beweren dat ze niet gebonden zijn door het KB omdat het onwettig tot stand is gekomen. Zij zouden de rechtbank dan kunnen vragen om met toepassing van artikel 159 van de Grondwet die bepalingen buiten toepassing te laten.

Mijnheer Daems, voor dat probleem moet dringend een oplossing worden gevonden. Op het Overlegcomité van 18 februari heeft al een overleg plaatsgevonden tussen de federale overheid en de gewesten. Verder heeft mijn kabinet ook overleg gepleegd met onze administratie en het BIPT over de verdere aanpak. Dit wordt in de loop van de volgende weken verder uitgeklaard. Het lijkt me perfect mogelijk dat er een akkoord wordt gesloten met het BIPT waarbij het BIPT de zaken nog tijdelijk voor zijn rekening neemt. Op termijn is het wel de bedoeling om de zaken over te nemen. We zitten nu in een overgangssituatie waarbij we ervoor moeten zorgen dat de continuïteit wordt gehandhaafd.

Het probleem van de controle van de stralingsnormen moet worden bekeken op het moment dat het KB wordt herschreven. De controle van de stralingsnormen vereist echter een heel specifieke expertise. In overleg met het BIPT zal bekeken worden hoe die expertise best kan worden overgedragen. Dit kan eventueel via het overkomen van personeel, het zelf ontwikkelen van de expertise of de uitbesteding van de controlemetingen. Vandaar mijn uitdrukkelijke wens om tot een akkoord te komen met het BIPT. Mogelijk wordt een tijdelijk akkoord met het BIPT afgesloten waarbij het zijn taken of een deel ervan kan voortzetten voor de Vlaamse Overheid.

De website van het BIPT is sinds het arrest van het Grondwettelijk Hof niet meer geactualiseerd. Het is belangrijk dat de knowhow van die website niet verloren gaat, dat de gegevens overgenomen kunnen worden en dat de actualisatie kan worden voortgezet op basis van wat reeds bestaat.

Ik kan de volledige resolutie niet meer uitvoeren voor de volgende verkiezingen. Het zal echter niet aan mij liggen

wanneer er vertraging wordt opgelopen. We mogen niet wachten met een voorstel ter vervanging van dat KB van 1995. Het is mijn taak om aan de Vlaamse Regering een vervangend besluit voor te leggen. De Vlaamse Regering zal daar een beslissing in nemen. Mijn kabinet en de administratie werken daar prioritair aan.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord.

U hebt een stand van zaken gegeven over de resolutie. De problematiek mag inderdaad niet worden verengd tot de normering over zendmasten. Zoals in de resolutie verwoord, vragen wij aan de federale regering om een krachtadig beleid te voeren ten aanzien van kinderen maar ook ten aanzien van het productbeleid. Dat gebeurt in een aantal buurlanden. Sommige toestellen hebben heel duidelijk een label dat aangeeft dat het om een stralingsarm toestel gaat dat best kan worden aangeschaft voor jongeren of voor kinderen.

Wat de informatie en sensibilisatie betreft, wil ik nog een opmerking maken. Ik heb die opmerking al geformuleerd ten tijde van minister Vervotte. De sensibilisatie die gebeurt vanuit de Vlaamse overheid, door de Cel Milieu en Gezondheid, is iets te overgenuanceerd wat het gsm-gebruik voor bepaalde doelgroepen betreft. Ik blijf dat zeggen. Het wordt steeds duidelijker dat het gsm-gebruik voor kinderen en zeker voor kleine kinderen absoluut onverantwoord is.

Wat de normering betreft, mevrouw de minister, bent u veeleer gewonnen voor een initiatief op het niveau van een uitvoeringsbesluit dan van een decreet. Brussel heeft een andere keuze gemaakt. Zij hebben een ordonnantie goedgekeurd; dat komt overeen met ons decreet. Een uitvoeringsbesluit is toch perfect mogelijk om op korte termijn te realiseren. Bij een decreet kan ik me voorstellen dat dit niet lukt. Trouwens, de deadline voor het indienen van decreten is morgen. Dat is dus niet meer mogelijk. Wanneer het echter over besluiten gaat, kan dat toch nog. Er is een consensus. Er is ook tussen de gewesten een bereidheid. Laten we dan alstublieft niet op basis van het Overlegcomité onderhandelen over een interregionaal akkoord. Laten we ten aanzien van de burger heel duidelijk de norm stellen op 3 volt per meter met de randvoorwaarden.

Ik wil op dat vlak nog een punt uit de resolutie aanhalen, meer bepaald het belang van de informatie in het kader van de procedures. Indien u zou kiezen voor een meldingsplicht, dan is het niet echt gegarandeerd dat burgers voldoende en tijdig worden betrokken bij de besluitvorming over bijvoorbeeld de inplanting van nieuwe masten. Ik wil dan ook vragen om via welke hefbomen dan ook, garanties in te bouwen in het

nieuwe uitvoeringsbesluit voor wat procedures, richting en inspraak van de burgers betreft.

Mevrouw de minister, er is een puntje waar u niet op ingegaan bent en dat ook in de resolutie staat, meer bepaald de afstandsregel ten aanzien van kwetsbare groepen. Zo is er tijdens de hoorzitting een welles-nietesdiscussie geweest over scholen, kinderdagverblijven, ziekenhuizen, ouderencentra. In de resolutie is dat echter opgenomen als principe. Bent u bereid daar een regeling voor op te nemen?

Mijnheer de voorzitter, ik was aangenaam verrast toen u zei dat u in dit dossier pleit voor het voorzorgsbeginsel. Ik stel echter vast dat een aantal van uw partijgenoten, zoals mevrouw Ampe in het Brussels Parlement en minister Van Quickenborne op federaal niveau, daarover wat dissonante stemmen vertolken. Het is belangrijk dat een partij één positie inneemt. We mogen nu niet opnieuw verwarring beginnen zaaien. De norm van 3 volt per meter is een norm die al in 2000 door de Hoge Gezondheidsraad naar voren is geschoven. Intussen heeft die alleen aan kracht gewonnen. Laten we daar geen verwarring meer over zaaien en snel en duidelijk vooruitgaan.

De voorzitter: Het zou misschien niet slecht zijn indien de parlementsleden en ministers van welk niveau ook eerst de moeite zouden doen om een hoorzitting of discussies te volgen vooraleer zij uitspraken doen. Bepaalde zaken moeten er met de voorhamer in worden gedreund. Hoe meer men over een probleem weet, hoe minder mogelijkheden er zijn om het op te lossen. Hoe minder men erover weet, hoe meer de symbolen spelen en hoe groter de onwetendheid.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mevrouw de minister, u hebt een goed overzicht gegeven van een aantal acties die moeten worden genomen. Ik wil nog even een opmerking maken over de medische milieudeskundigen. Zij kunnen een toelichting komen geven, zij zijn geïnformeerd. We hebben dat trouwens in onze gemeente ook gedaan. Maar ik weet niet in hoeverre zij echt op de hoogte zijn van alle recente informatie. Het is misschien interessant dat ook zij een bijkomende opleiding volgen en dat een aantal extra studies onder de aandacht worden gebracht. Eerlijk gezegd, ik vond het in mijn gemeente nogal teleurstellend. Er werden een paar algemene lijnen uitgezet, maar ze hebben toch heel nadrukkelijk benadrukt dat gsm-gebruik niet schadelijk is.

Er zijn inderdaad discussies over en het is misschien geen volledig uitgemaakte zaak, maar we meenden in deze commissie dat we moesten uitgaan van het voorzichtigheidsprincipe. Ik zou graag hebben dat ook de medische milieudeskundigen in die zin mensen informeren en er de nadruk op leggen dat gsm-gebruik op zich wel schadelijke gevolgen kan hebben.

Een andere zaak zijn de hoogspanningsleidingen. Mevrouw de minister, ik ben blij dat u daar nogal gedetailleerd op bent ingegaan. Ik weet dat het niet realistisch is om alles ondergronds te brengen, zeker niet op korte termijn.

Ik stel wel vast dat er in bijna alle landen afstandsregels zijn om onder die leidingen te bouwen. Bij ons hebben we die niet. Dat staat ook in de resolutie, dus ik denk dat we daar zeker dringend werk van moeten maken. Ik werd ook geconfronteerd met een aanvraag tot nieuwe verkaveling. Het is heel moeilijk om te weigeren dat er woningen onder heel zware hoogspanningsleidingen worden gebouwd. Ik heb er de grootste zorgen over dat we daar geen normeringen over hebben. Ik weet dat ook de Hoge Gezondheidsraad werkt aan een advies om de nodige afstand te gaan respecteren. Want voor de hoogspanningsleidingen is echt wel bewezen dat er een oorzakelijk verband is en er veel meer leukemie is bij kinderen die onder die hoogspanningsleidingen wonen. Daar is geen discussie meer over, dat is een uitgemaakte zaak. Dat is het verschil met gsm-gebruik, waarbij men nog altijd een beetje twijfel heeft of het al dan niet schadelijk is.

Ik wil pleiten om daar snel mee vooruit te gaan. Ik begrijp dat het indienen van een decreet niet meer zal gaan, maar het zal een van de eerste zaken zijn die op de agenda van de volgende regering zullen moeten staan. Ik denk dat we misschien beter een voorstel van decreet indienen.

De heer Rudi Daems: U hebt het voorstel van ons dat u kunt overnemen.

Mevrouw Joke Schauvliege: Ik zal het nog eens goed lezen, om te zien of het wel voldoet, mijnheer Daems.

Voor de meldingsplicht van gsm-antennes en dergelijke moeten we een duidelijk onderscheid maken tussen nieuwe masten met een antenne op en het plaatsen van een antenne op bijvoorbeeld een hoog appartementsgebouw of een winkelcomplex. Die antennes staan overal en zijn niet altijd vergunningsplichtig. Ik zou willen vragen om ook voor de kleine antennes een aantal voorschriften uit te werken, zodat voldoende inspraak mogelijk is.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

De heer Leo Pieters: Mevrouw de minister, we zijn geen voorstander van veel bijkomende regelgeving om mensen zaken op te leggen. Er is genoeg materie waarvoor de Vlaamse Regering maatregelen kan nemen. Dan gaat het om de kwetsbare groepen en hebben we het over scholen, ziekenhuizen en rusthuizen.

Ik ken uit mijn gemeente een voorbeeld van een ziekenhuis dat men wil bouwen op een kruispunt van hoogspanningsleidingen. Men zegt dat men voldoet

aan de afstandsregels, maar dat is achterhaald. Ik denk dat het nodig is dat we zeer snel van hieruit – want ik denk dat het van u afhangt, mevrouw de minister – de normering op punt stellen, zodat ook de andere ministers zich daaraan kunnen houden.

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Mijnheer de voorzitter, nog een paar bijkomende puntjes in verband met de hoogspanningsleidingen. Ik verneem dat op dit ogenblik 30 percent ondergronds ligt. Er moet nog een groot deel ondergronds gebracht worden, dus ik pleit ervoor om daarvoor prioritaire gebieden aan te duiden. Dan gaat het enerzijds om plaatsen met grote concentraties van personen, zoals scholen en ziekenhuizen. Als dat nog niet gebeurd zou zijn natuurlijk, want in dense gebieden is dat meestal al gebeurd. Maar het gaat ook over bijvoorbeeld erfgoedlandschappen, waar we de leidingen prioritair ondergronds kunnen brengen.

Is het mogelijk om een aantal leidingen samen te brengen? Als men alles iedere keer moet opgraven, brengt dat nogal wat problemen met zich mee. Kunnen die zaken gebundeld worden, zodat misschien efficiënter gewerkt kan worden?

Een aantal van die leidingen liggen in de directe omgeving van belangrijke erfgoedlandschappen, maar ook aan onroerend erfgoed moet men voldoende aandacht schenken.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mijnheer de voorzitter, ik denk dat we ook rekening moeten houden met het feit dat de minister daar een budget naast zal moeten plaatsen. Tijdens de hoorzittingen hebben we toch een paar keer gehoord dat er heel wat antennes bij moeten komen als men het voltage van de antennes vermindert. Gaan de operatoren onmiddellijk bereid zijn om dat bedrag te investeren? Kunnen zij dat?

Als we de hoogspanningskabels ondergronds laten brengen, is dat een zware kost. Als de mensen die dit moeten plaatsen dat doorrekenen aan de consument, zitten we ook met een probleem.

Dan zijn er nog verschillende vragen over het stilleggen van het communicatiesysteem via computers. Tijdens de hoorzitting is ook gezegd dat we er rekening mee moeten houden dat, als er geen antennes genoeg zijn, de computerwereld ineenvalt en bepaalde bedrijven in de problemen kunnen geraken. Ik denk dat we daar ook rekening mee moeten houden.

De heer Patrick Lachaert: Als laatste kwamen tijdens de hoorzitting de operatoren aan bod. Belgacom heeft gezegd dat, als we tot 3 volt willen komen, alleen al

voor Brussel er 287 zendmasten bij moeten komen. Dan is er het maatschappelijk probleem of men dat visueel wil, en er zijn nog milieu- en bouwvergunningen nodig. De overheid moet ook weten wat ze wil.

Het antwoord van de operatoren was vrij duidelijk: als wij meer zendmasten willen, is dat geen probleem, maar het is wel de consument die zal betalen.

Minister Hilde Crevits: Ik heb een aantal opmerkingen gehoord over zaken die ik ook zelf heb aangehaald. Ik denk niet dat het nodig is om op alles nog uitvoerig in te gaan.

In de toekomst staan we voor een vrij grote uitdaging. Om nog even op de hoogspanningsleidingen en de kabels in te gaan: het eensleufprincipe bestaat al een hele tijd. Maar één sleuf is zeer aangenaam in theorie, maar het is een grote kunst om al die maatschappijen samen te krijgen en na te denken over wat kan in die ene sleuf. Niet alles kan daarin, maar we willen zo weinig mogelijk extra sleufjes.

Ik sta volledig achter het zuinigheidsprincipe: zo weinig mogelijk grondinname voor zo veel mogelijk kabels en leidingen. We hebben twee decreten goedgekeurd die een inventaris maken van wat er is. In één sleuf werken, veronderstelt dat men weet wat er overal zit als een renovatie gebeurt.

Mijnheer Callens, u verwijst naar de middelen. Het lijkt me logisch dat de kabels worden meegenomen in het plan voor de renovatie van een straat of regio. Men mag er niet mee wachten, om nadien vast te stellen dat er nog een storende leiding is. We moeten integraal denken. Pas dan zetten we systematisch stappen vooruit. We proberen dat te doen bij onze werken, maar het zal misschien nog een beetje meer moeten gebeuren.

In verband met de 3 volt en het aantal antennes moeten we de mensen alert maken op het feit dat stralingen potentieel gevaarlijk kunnen zijn. We moeten aandacht hebben voor de kwetsbare groepen, maar we moeten er ook rekening mee houden dat mensen wel willen bereikbaar zijn. Als niemand nog bereikbaar kan zijn met gsm, hebben we ook problemen. Ik denk dat we een goede balans moeten vinden. Daarom overleg ik zeer intens met de operatoren, want als ze me vandaag zeggen dat er niets mogelijk is, ben ik daar helemaal niet mee akkoord.

Er kan vandaag wel van alles, maar we moeten komen tot een geheel dat werkbaar is. Het is evident dat er niet op iedere straathoek een antenne mag staan, maar ik denk ook niet dat dat nodig is. We moeten zoeken naar de goede mix van maatregelen, om ervoor te zorgen dat het stralingsniveau afneemt, maar er toch een voldoende bereikbaarheid is voor mensen die een gsm willen gebruiken.

Dat is de oefening die aan de gang is, waarbij ik zo snel mogelijk tot goede conclusies wil komen.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mevrouw de minister, we moeten het gsm-verkeer inderdaad niet onmogelijk maken. Door de invoering van een norm van 3 volt per meter op Vlaamse schaal wordt dat ook niet onmogelijk.

Mijnheer Callens, computers zullen niet stilvallen, laat dat duidelijk zijn.

Ik wil ook nog eens verwijzen naar het advies van de Hoge Gezondheidsraad, die daarover een aantal uitspraken doet. Slechts op een beperkt aantal plaatsen is er een overschrijding van de norm van 3 volt per meter.

Vandaag staan we aan de poort van een vrij grote revolutie wat betreft het doorsturen van draadloze communicatie, vooral beeldcommunicatie. Die gaat zorgen voor een enorme toename van de vraag naar zendcapaciteit. Ik zou daarom willen pleiten voor de snelle invoering van een norm, vanuit een voorzorgsprincipe, tot er echt wetenschappelijk en vanuit gezondheidsoogpunt zekerheid is dat er geen risico is. Voorlopig gaan de indicaties veeleer in de omgekeerde richting.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
